

Särredovisning Avfall 2023

Kretslopp och vattennämnden

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	5
2	Väsentlig styrinformation till kommunledningen.....	6
2.1	Verksamhetens utveckling	6
2.1.1	Redovisning av resultat.....	6
2.1.2	Väsentliga avvikelser i verksamhetens utveckling	7
2.2	Kommunfullmäktiges budgetmål	8
2.2.1	Göteborgs klimatavtryck ska kraftigt minska för att vara nära noll senast 2030 i linje med Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram.....	8
2.2.2	Arbetsmiljön och arbetsvillkoren för Göteborgs Stads anställda ska förbättras.	8
2.2.3	Sjukskrivningarna till följd av arbetsrelaterad ohälsa ska minska.	9
2.2.4	Göteborg stads inköp- och upphandlingsprocesser ska bli mer effektiva och bidra till att nå samtliga hållbarhetsmål.....	9
2.2.5	Göteborgs Stad ska styras transparent och resurseffektivt.....	9
2.2.6	Göteborgs biologiska mångfald ska öka.	10
2.2.7	Livsvillkoren för Göteborgs invånare ska bli mer jämlika.	10
2.2.8	Göteborg ska vara en jämlik och jämställd stad där alla bemöts likvärdigt, får sina mänskliga rättigheter tillgodosedda och ges likvärdiga möjligheter oberoende av kön. 11	
2.2.9	Alla göteborgare ska ha en hälsosam livsmiljö.	11
2.3	Övrig väsentlig information- förändringar, utmaningar och samverkan.....	12
3	Övrig uppföljning till kommunledningen.....	13
3.1	Utveckling inom personalområdet.....	13
3.1.1	Väsentliga personalförhållanden	13
3.1.2	Analys av situationen inom HR-området.....	13
3.2	Ekonomisk uppföljning.....	14
3.2.1	Analys av årets utfall	14
3.2.2	Investeringsredovisning.....	16
3.2.3	Uppföljning av investeringsrelaterade driftskostnader	Fel! Bokmärket är inte definierat.
3.2.4	Uppföljning av kommuncentrala poster som hanteras genom beslut av andra nämnder.....	16
3.3	Uppföljning av negativ avvikelse mot nämndens ekonomiska	

mål	16
3.3.1 Förvaltningens förslag till åtgärder.....	17
3.4 Värdering av eget kapital	17
3.5 Uppföljning av skuld/fordran till abonnent	17
3.5.1 Skuld fordran till abonnent VA-kollektivet	Fel! Bokmärket är inte definierat.
3.5.2 Skuld/fordran till abonnent Avfalls-kollektivet.....	17
3.6 Uppföljning av särskilda beslut och uppdrag	18
3.6.1 Utvärdering av system för styrning, uppföljning och kontroll	18
3.6.2 Brukar-/kundorienterad kvalitetsledning	18
3.6.3 Uppföljning av projekt inom gröna obligationer	Fel! Bokmärket är inte definierat.
3.6.4 På vilket sätt har nämnden begränsat uppgifter inom bland annat administration, ledningsarbete och konsultanvändning?	19
4 Bokslut.....	20
4.1 Sammanfattande analys	20
4.2 Resultaträkning.....	20
4.2.1 Förvaltningen	Fel! Bokmärket är inte definierat.
4.2.2 VA-verksamheten.....	Fel! Bokmärket är inte definierat.
4.2.3 Avfallsverksamheten	20
4.2.4 Återbruket	21
4.2.5 Skyfall	Fel! Bokmärket är inte definierat.
4.2.6 Tekniskt vatten.....	Fel! Bokmärket är inte definierat.
4.3 Balansräkning.....	21
4.4 Kassaflödesanalys.....	22
4.5 Tillämpade redovisningsprinciper och noter	22
5 Styrinformation till nämnden.....	27
5.1 Grunduppdrag	27
5.1.1 Säker dricksvattenförsörjning	Fel! Bokmärket är inte definierat.
5.1.2 Robust avloppshantering.....	Fel! Bokmärket är inte definierat.
5.1.3 Hållbar avfallshantering.....	27
5.1.4 Trygg skyfallshantering	Fel! Bokmärket är inte definierat.
5.2 Utvecklingsarbete	29
5.2.1 Miljö- och klimat	29
5.2.2 Långsiktiga verksamhetsplaner	30
5.2.3 Forskning och utveckling.....	31
5.3 Dem vi är till för.....	31

6	Redovisning av nämndens uppdrag.....	33
6.1	Redovisning av uppdrag från Kommunfullmäktige och Kommunstyrelsen i och utanför budget (begränsad kommentar)	33

1 Sammanfattning

Kretslopp och vattennämnden ansvarar för att några av våra viktigaste samhällstjänster fungerar. Det handlar om att tillgodose invånare och övriga brukare inom Göteborgs Stad med vattenförsörjning, avlopps- och avfallshantering samt verka för en god resurshushållning. Kretslopp och vattennämnden ansvarar också för att samordna och driva skyfallsfrågor i staden.

Verksamhetens utveckling

Förvaltningens tjänster och leveranser har i huvudsak fungerat väl under året och måluppfyllelsen är till största del god avseende resultaten mot kund inom kärnverksamheten. Arbete har även pågått för att säkerställa förvaltningens leveranser på sikt.

Kundnöjdheten är fortsatt hög och kundernas behov beaktas i styrningen av verksamheten. Ett nytt kund- och verksamhetssystem som sattes i drift under hösten skapade emellertid störningar i faktureringen. Åtgärder har vidtagits för att garantera fortsatt god service.

Avfallshanteringen har fungerat väl under året. Utvecklingen sker i riktning mot målen med ökad sortering och minskade mängder till förbränning. Verksamheten har förberett sig på nya uppdrag och ansvarsområden som träder i kraft 2024 avseende att kommunen ska ansvara för förpackningsinsamling och obligatorisk matavfallssortering.

Förvaltningens arbete för minskade klimatutsläpp enligt stadens miljö- och klimatprogram har varit en prioriterad fråga under året och inom verksamheterna vidtas löpande åtgärder inom området.

Ekonomiskt resultat

Avfallsverksamhetens utfall uppgår till -34,3 mnkr. Budget uppgick till -10,6 mnkr, vilket innebär att utfallet utgör en avvikelse jämfört med budget om -23,7 mnkr. Underskottet förklaras i huvudsak av lägre taxeintäkter än budgeterat, samt högre kostnader för insamling.

Utveckling inom personalområdet

Sammantaget bedöms personalläget inom förvaltningen uppfylla behoven ur ett helhetsperspektiv även om utmaningar med kompetensförsörjning kvarstår för vissa yrkesgrupper på längre sikt.

Politiska mål och uppdrag

Uppdragen från Kommunfullmäktiges budget 2023 är fullgjorda. Förvaltningen ser en positiv utveckling inom samtliga budgetmål och bedömer att insatserna följer intentionerna.

2 Väsentlig styrinformation till kommunledningen

2.1 Verksamhetens utveckling

Kretslopp och vatten har fyra definierade huvudprocesser: dricksvattenförsörjning, avloppshantering, avfallshantering och skyfallshantering. I alla huvudprocesser löper långsiktig planering för ett hållbart samhälle som en röd tråd. Processerna ska skapa största möjliga nytta, resultat och nöjdhet för dem vi är till för och vara ett stöd i ledning och styrning för chefer och medarbetare.

Tabellen nedan syftar till att visa hur väl förvaltningen lyckas med sitt uppdrag sett till huvudprocesserna. Tabellen innehåller mått som tagits fram utifrån en grundlig analys av bl.a. reglementet och budgethandlingar.

Tabellen innehåller tre perspektiv: kund, miljö och verksamhet. Kundperspektivet handlar om hur vi skapar nytta för dem vi är till för. Miljöperspektivet synliggör hur förvaltningen minskar den miljöbelastning som ligger i uppdraget, särskilt avfall och avlopp. Verksamhetsperspektivet syftar till att följa upp hur processer bedrivs. Exempel på sådana mått är effektivitetsmått som kostnad per ansluten, intern miljöbelastning CO₂, handlingsplaner för nödvatten, och nivå på reinvesteringar.

2.1.1 Redovisning av resultat

Effektmått och övriga mått/nyckeltal

Mått/nyckeltal	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023
Verksamhet: Klimatavtryck totalt CO ₂ ekvivalenter (internt arbete totalt) a)	25 614/34 269 tCO ₂ e b)	Ingen mätning	Datainsamling pågår
Avfallsverksamheten			
Kund: antal klagomål på hämtning (dec-nov)	1 566 st	1 045 st	560 st
Kund: andel nöjda användare (viktat medelvärde villa och lägenhet)	66 %	66 %	73 %
Miljö: Öka matavfall till biogas och näringsåtervinning (ton)	21 622 ton	22 492 ton	22 541 ton
Miljö: Minska avfall till förbränning (ton)	139 280 ton	136 118 ton	130 932 ton
Verksamhet: Total kostnad per person exkl. slam (kr/år) c)	829 kr	883 kr	938 kr

I tabellen avser utfall för perioden januari till december 2023, om inte annat anges.

a) Klimatavtryck tCO₂e, beräkning gjord för 2020 och kommer att göras igen för 2023 när data är insamlad, därefter på årsbasis.

b) Klimatavtrycket har beräknats med två olika metoder: första utfallet baseras på marknadsbaserad el (vattenkraft), det andra på plats-baserad (nordisk el-mix).

c) Total kostnad per person exkl. slam är angiven för invånarantalet sista juni.

I tabellen redovisas mått som tillsammans med övrig analys av verksamheten ger en bild av verksamhetens utveckling. Sammantaget bedöms processerna skapa önskad nytta och resultat. Fortsatta förbättringar krävs inom skyfallshanteringen

även om utbyggd kapacitet har ökat. Förvaltningen behöver även följa kostnadsutvecklingen inom avfall.

Avfall

För måtten inom perspektiven för kundeffekter och miljöpåverkan syns förbättringar jämfört med föregående år. Antalet kundklagomål minskar kraftigt och kundnöjdheten ökar något. Källsorteringen ökar vilket ger ökad återvinning av matavfall och minskade avfallsmängder till förbränning.

Kostnaden per person ökar med 6,2 procent jämfört med 2022, vilket är högre än inflationstakten på 4,4 procent. Orsaken är att prisökningarna för avfallsinsamling (bränsle och personal) varit väsentligt högre än konsumentprisindex samtidigt som antalet tömningar beräknas ha ökat med nära tre procent.

Volymmått samt nettokostnadsutveckling

Mått	2021	2022	2023
Avfallsverksamheten			
Antal tömningar i år	5 305 003	5 315 092	5 399 266
Vikt matavfall, grovavfall, restavfall i år	179 769 ton	176 287 ton	169 035 ton
Antal besök på återvinningscentraler i år	398 482	447 231	477 579
intäkter	500 557 tkr	549 223 tkr	600 347 tkr
Kostnader	522 900 tkr	570 966 tkr	653 780 tkr

Volym-, intäkts- och kostnadsutveckling

Mått	Utfall helår jämfört med samma föregående år
Avfallsverksamheten	
Procentuell förändring antal tömningar i år/föregående år	2,9%
Procentuell förändring vikt matavfall, grovavfall, restavfall i år/föregående år	-4,1%
Procentuell förändring antal besök på återvinningscentraler i år/föregående år	6,8 %
Procentuell förändring intäkter i år/föregående år	9,3 %
Procentuell förändring kostnader i år/föregående år	11,4 %

*För avfallsverksamheten står förändringen om 11,4 % både för ökade volymer och stigande priser på köpta tjänster. Se ekonomisk uppföljning för fullständig redogörelse (kap 3.2.).
Noteras bör även att procentuell förändring antal tömningar i år/föregående år är en uppskattning då de sista 4 månaderna inte är tillgängliga.*

2.1.2 Väsentliga avvikelser i verksamhetens utveckling

Inga väsentliga avvikelser i verksamhetens utveckling
Orsak till att avvikelser uppstått
Konsekvenser för de verksamheten är till för
Konsekvenser för organisation, medarbetare och chefer

<i>Ekonomiska konsekvenser</i>
<i>Vidtagna åtgärder</i>

2.2 Kommunfullmäktiges budgetmål

2.2.1 Göteborgs klimatavtryck ska kraftigt minska för att vara nära noll senast 2030 i linje med Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram.

Att arbeta i linje med Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram och därmed minska vårt klimatavtryck är en prioriterad fråga på Kretslopp och vatten. Miljö- och klimatarbetet har integrerats i verksamhetsstyrningen och kan på så vis bedrivas på ett aktivt sätt. Arbetet får också stöttning genom styrningen från stadens gemensamma miljöledningssystem som förvaltningen till fullo infört.

Förvaltningen har i år, för första gången, utgått från fastställda miljö- och klimatmål och aktiviteter som leder till ett minskat klimatavtryck kopplat till dessa. För att få en sammanhållen styrning och för att driva på arbetet ytterligare har ett internt miljøråd startats där representanter från verksamhetens olika delar ingår.

Inom verksamheten vidtas flera åtgärder, bland annat utreds och testas vilka miljö- och klimatkrav som kan ställas vid upphandlingar. Kretslopp och vattennämnden har antagit en solenergiplan och arbetet med att ställa om fordonsflottan till eldrift fortskrider.

Utöver arbete med metoder och konkreta åtgärder pågår även arbete med att klargöra hur datainsamling och beräkningar för uppföljning ska ske.

Förvaltningen ser en ökad aktivitet för att nå målet men har svårt att mäta utfallet av åtgärder. Det som staden gemensamt sett i uppföljningar, att arbetet måste öka takten för att nå målet, gäller även för Kretslopp och vatten.

Förvaltningen har ett nära samarbete med Miljöförvaltningen samt utpekade strategiansvariga i frågan.

2.2.2 Arbetsmiljön och arbetsvillkoren för Göteborgs Stads anställda ska förbättras.

Kretslopp och vatten har under året arbetat med att förbättra arbetsmiljön och arbetsvillkoren genom förvaltningens två beslutade arbetsmiljömål. Det ena målet var att öka rapporteringen av riskobservationer och tillbud och därigenom minska antalet olycksfall. Det andra målet var att samtliga enheter skulle diskutera återhämtning för att öka kunskapen om återhämtningens betydelse för hälsan. Båda målen uppfylldes. Förvaltningen har även arbetat med att förbättra den sociala arbetsmiljön genom att bedriva ett systematiskt arbete mot kränkande särbehandling och trakasserier. En evidensbaserad metod användes där 150 medarbetare gick en grundkurs inom trivsamt kommunikation.

Årets medarbetarundersökning visade på ett resultat på 78 i HME, vilket är positivt och nära målbilden för staden som attraktiv arbetsgivare.

2.2.3 Sjukskrivningarna till följd av arbetsrelaterad ohälsa ska minska.

För att undvika arbetsrelaterad ohälsa har förvaltningen arbetat mot ett beslutat arbetsmiljömål för 2023: arbete för ett balanserat arbetstempo som håller över tid. Arbete skedde inom respektive avdelning genom individuella avstämningar och fördjupning kring återhämtning.

Sjukfrånvaron för året ligger på 5,5 procent, vilket indikerar en försiktig utveckling i rätt riktning. Det är svårbedömt vad som kan anses vara en arbetsrelaterad ohälsa av den totala sjukfrånvaron. Den arbetsrelaterade ohälsan bedöms kunna ligga kvar på en för förvaltningen förhållandevis låg nivå.

2.2.4 Göteborg stads inköp- och upphandlingsprocesser ska bli mer effektiva och bidra till att nå samtliga hållbarhetsmål.

Kretslopp och vatten bedriver ett förbättringsarbete inom inköp och upphandling i linje med Göteborgs Stads handlingsplan för hur inköps- och beställarkompetensen i alla stadens nämnder och styrelser ska stärkas, i syfte att bli mer effektiva och på så sätt göra goda affärer.

Effektiva processer

Prioriterade områden är en *fortsatt ökad inköpsmognad och mer egenkontroller* inom samtliga delar av inköpsprocessen. Förutsättningarna för effektiva inköps- och upphandlingsprocesser har stärkts genom *kompetenshöjande insatser och ökade interna behörighetskrav* för direktupphandling. För att stödja organisationen i att *få en bättre helhetsyn och beslutsunderlag* som ger förutsättningar för prioriteringar har förvaltningen en tilläggstjänst för inköpsanalys från tjänsteleverantören.

Hållbarhetsmål

Inom ramen för upphandlingar av entreprenader inom VA har i några första projekt ställts krav på byggvarudeklarationer och fossilfritt drivmedel. Förvaltningen förbereder också avrop på ramavtal med eldrift i ett röspräckningsprojekt och ett infodringsprojekt. Särskilda resurser för att ge stöd i upphandlingar med tillhörande miljökrav och uppföljning av dessa finns nu. Avfallsavdelningen har inarbetat ekonomisk och ekologisk hållbarhet i samtliga upphandlingar. I kommande upphandlingar ska även social hållbarhet inarbetas tydligare. Ett gemensamt arbete i förvaltningens inköpsråd pågår för att skickliggöra förvaltningens upphandlare kring krav på social hållbarhet i upphandlingar.

Ökad måluppfyllelse

Inom särskilt miljöområdet finns en potential att fortsatt utveckla förmågan inom inköps- och upphandlingsområdet. Förvaltningen kommer under 2024 öka kraven och utveckla uppföljningen när det gäller:

- Klimatpåverkan från byggnader, anläggning, transporter, produkter
- Återanvändning i bygg- och anläggningsentreprenader
- Kemikalier som lägst acceptabla i Byggvarubedömningen
- Biologisk mångfald i bygg- och anläggningsentreprenader

2.2.5 Göteborgs Stad ska styras transparent och resurseffektivt.

Kretslopp och vatten arbetar med att öka effektiviteten i genomförande av verksamhetens processer, till exempel genom att förnya ledningsnätet för vatten och avlopp samt öka graden av digitalisering i verksamheten. Utökad samarbete i stadsutvecklingsplaneringen är en viktig del för en effektiv verksamhet.

Förvaltningen arbetar även aktivt med långsiktig planering för att ha kontroll på den framtida kostnadsutvecklingen.

Arbete för att öka måluppfyllelsen inom detta område är prioriterat. Nedan redovisas ett urval av större effektiviseringsåtgärder och deras bedömda effekt på verksamhetens resultat.

Genomförda åtgärder

- Ny investeringsorganisation. Ger bl.a. möjlighet till ökad framdrift i investeringsprojekten.
- Nytt kundsystem. Ger utökad möjlighet till att nyttja ny teknik samt utökade analysmöjligheter av förbrukningsmönster.
- Förstudie ny ekonomimodell. Syftar bl.a. till utökade möjligheter att styra och följa upp verksamhetens kärnprocesser samt effektivare ekonomihantering.

Pågående åtgärder

- Införande av digitala vattenmätare som ger förbättrade möjligheter att mäta förbrukning. Ger bl.a. utökad möjlighet till läcksökning och i förlängningen minskade driftskostnader.
- Förbättrad flödesmätning i dricksvattenledningar med stöd av AI. Ger bl.a. möjlighet att förutse och åtgärda framtida risker för ledningsbrott vilket i sin tur leder till minskade driftskostnader.
- Fokus på effektiviseringar i vattenverkens vattenförbrukning. Genom åtgärder i vattenverkens processer har den egna förbrukningen kunnat minskas.
- Fokus på effektivt samarbete inom stadsutveckling. Kretslopp och vatten har varit aktiva i stadsutvecklingsplaneringen vilket är en förutsättning för effektiv verksamhet inom både avfall och VA.
- Utökad fokus på gröna investeringar. Utökad samarbete med stadens finansavdelning med syfte att effektivisera upplåningen till kommande års investeringsbehov.
- Ökad förnysetakt VA-ledningsnät. Ökat fokus på förnyelse av ledningsnätet leder till minskad rörbrottsfrekvens och därmed minskade driftskostnader.

2.2.6 Göteborgs biologiska mångfald ska öka.

Förvaltningen bidrar till att undvika en negativ påverkan på den biologiska mångfalden genom att utföra sitt grunduppdrag inom VA och avfall. Detta görs exempelvis genom att minska bräddning och utsläpp via dagvatten och genom rutiner för hur invasiva växter hanteras och rapporteras både på återvinningscentraler och på våra anläggningar. På sikt kommer även inventeringar av ytor med skötselansvar genomföras samt krav kopplat till inköp och upphandling att tas fram.

Samverkan med huvudansvarig sker både genom direkt dialog och i nätverk.

2.2.7 Livsvillkoren för Göteborgs invånare ska bli mer jämlika.

Förvaltningen bidrar till mer jämlika livsvillkor i staden genom att förse hela stadens invånare med insamling och behandling av avfall, leverans av dricksvatten och avledning av avloppsvatten för rening; vilket utgör grundläggande samhällsfunktioner. Tjänsterna och servicen ska hålla lika god kvalitet oavsett

socioekonomiskt område i staden. Förvaltningen följer exempelvis upp att leveransen av dricksvatten sker på ett jämlikt sätt över hela staden. Pågående arbete med digitalisering och processkartläggning för ex. VA- anslutningsprocessen bidrar till ökad tillgänglighet för kunderna.

Jämlikhetsperspektivet säkerställs i stadsutvecklingsprojekt och byggnation av ny infrastruktur. Förvaltningens samverkan med andra stadsutvecklande förvaltningar har stärkts vilket gagnar stadens invånare.

Förvaltningen arbetar även utifrån Göteborg Stads program för jämlik stad med att integrera jämlikhet i ordinarie verksamhet. Rekrytering och arbetsmiljöarbete är viktiga verktyg för måluppfyllnad.

2.2.8 Göteborg ska vara en jämlik och jämställd stad där alla bemöts likvärdigt, får sina mänskliga rättigheter tillgodosedda och ges likvärdiga möjligheter oberoende av kön.

Förvaltningen har ett uppdrag att tillgodose invånare och övriga brukare inom Göteborgs Stad med vatten, avlopp och avfallshantering. Att tjänsterna utförs med god kvalitet och långsiktighet är förvaltningens huvudsakliga bidrag inom rättighetsområdet.

Kunddialoger och kundundersökningar genomförs för att identifiera olika kundbehov och kunna erbjuda tjänster för att tillmötesgå dessa.

Beslut som fattas av nämnd skrivs fram utifrån påverkan på social hållbarhet och sociala grundvärden.

Kretslopp och vatten använder klarspråk i all kommunikation, vilket gör kommunikationen tillgänglig för alla målgrupper. Förvaltningen verkar även för ett transparent informationsflöde för att möjliggöra påverkan från medborgare.

Förvaltningens arbete för jämlikhet, jämställdhet, tillgänglighet och alla människors lika värde utgår från en riktlinje som antagits under 2023 och som innehåller aktiva åtgärder för att säkerställa utveckling inom området arbetsförhållanden, löner och anställningsvillkor och utbildning.

Förvaltningen eftersträvar och arbetar för en jämnare könsfördelning inom olika yrkesgrupper i enlighet med Göteborgs Stads plan för jämställdhet.

2.2.9 Alla göteborgare ska ha en hälsosam livsmiljö.

Kretslopp och vatten bidrar till en hälsosam livsmiljö genom att utföra sitt grunduppdrag.

Förvaltningen arbetar för en minskad användning av skadliga ämnen där fokus ligger på att minska på både antalet och mängden kemiska produkter, substitution och smarta produktval. Inom detta område finns ett kontinuerligt samarbete med huvudansvarig via stadens nätverk för kemikalier. Arbetet med att nå målen för kemikalier går åt rätt håll men ses som svårt att nå till 2030.

När det gäller god luftkvalitet och god ljudmiljö bidrar Kretslopp och vatten till målet genom att gå över till eldrift av transporter och arbetsmaskiner.

2.3 Övrig väsentlig information- förändringar, utmaningar och samverkan

Avfall - utökat uppdrag

Övertagande av ansvar för förpackningsinsamling från 2024 och införandet av fastighetsnära insamling av förpackningar senast från 2027 pågår. Arbetet inför starten 1 januari 2024 har klarats av så att flerbostadshusens befintliga service upprätthålls och återvinningsstationerna sköts. De nödvändiga besluten fattades i nämnden under första halvåret och därefter genomfördes upphandlingar och avtal tecknades.

Det valda systemet med tre tvåfackskärl för småhusens matavfall, restavfall och förpackningar börjar införas under 2025 i nordöstra Göteborg. Ett insamlingsavtal för all avfallshämtning som inkluderar förpackningar från alla hushåll i området har tecknats under hösten.

Införandet av obligatorisk matavfallssortering har pågått enligt plan under året. Dispensen för de kvarvarande kunderna med blandat avfall för perioden 2024 till och med 2025 godkändes av Naturvårdsverket i november. Kravet på insamling av flytande matfett från privatpersoner har tillgodosetts på återvinningscentralerna.

Under året har det beslutats om att kommunerna ska ansvara för textilier som är kommunalt avfall även efter det att nya sorteringskrav börjar gälla från 2025. Däremot dröjer besked om föreslagna förändringar avseende minskat ansvar för detaljhandelns avfall.

Avfall - Renovas uppdrag

Framtiden för möjligheten att behandla trädgårdsavfall genom att tillverka biokol i Göteborg är osäker. Inga investeringsbeslut har fattats av Renova AB under hösten eftersom nya svårigheter framkommit och tidigare upprättad tidplan kommer därför inte att hållas.

Förvaltningen och nämnden har fått information från Renova AB och deltar i en förankringsprocess tillsammans med övriga ägarkommuner avseende Framtidens Sävenäs, som syftar till att minska klimatpåverkande utsläpp från avfallsförbränningen genom koldioxidlagring (CCS).

Förvaltningen har via en extern juridisk part låtit göra en bedömning i vilken utsträckning Teckal-kriterierna i upphandlingslagstiftningen i förhållande till Renova AB uppfylls. Bedömningen är att det finns en risk för att undantaget om intern upphandling inte är tillämpligt för Kretslopp och vatten i förhållande till Renova AB.

Samarbete med Stadsmiljöförvaltningen

Kretslopp och vatten samverkar med Stadsmiljöförvaltningen utifrån samarbetsområden som är viktiga för staden. Några av områdena som har identifierats är avgifter och taxor, förpackningsinsamling samt hantering av avfall från gaturenhållning.

3 Övrig uppföljning till kommunledningen

3.1 Utveckling inom personalområdet

3.1.1 Väsentliga personalförhållanden

	2021	2022	2023
Total sjukfrånvaro (%)	4.6	5.6	5.6
Förvaltningsextern personalomsättning (%)	8.3	7.5	9
Antal årsarbetare	531	579	584

Data för 2023 avser december 2023 uttagna 23 januari 2024.

3.1.2 Analys av situationen inom HR-området

Det övergripande läget inom HR-området bedöms fortsatt vara bra. Förutsättningarna i verksamheten har förbättrats något avseende arbetsmiljö och bemanning jämfört med tidigare. Kapaciteten i verksamheten bedöms generellt ha ökat även om det finns utmaningar vad gäller rörläggare, elektriker och i vissa driftroller.

Förvaltningen fortsätter att öka antalet anställda och förvaltningen har en relativt låg sjukfrånvaro.

Omvärldsläget och den förhöjda terrorhotnivån påverkar uppdraget. Alla tillsvidareanställda medarbetare är krigsplacerade på förvaltningen. HR och Säkerhetsfunktionen ser löpande över tillgänglig personal hos verksamheten.

Sammantaget bedöms möjligheterna att lösa grunduppdraget, ur ett HR-perspektiv, fortsatt goda på kort sikt, men kompetensförsörjning inom främst VA krävs för att bibehålla förmågan på lång sikt.

3.2 Ekonomisk uppföljning

3.2.1 Analys av årets utfall

3.2.1.1 Avfallsverksamheten

Resultaträkning sammandrag - avfall

Belopp i mnkr	Bokslut 2023	Budget 2023	Avvikelse	Bokslut 2022	Bokslut 2021
Intäkter	600,3	609,7	-9,4	549,2	500,6
Kostnader	-634,8	-620,3	-14,5	-570,0	-521,9
Resultat/förändring av skuld till abonnent	-34,5	-10,6	-23,9	-20,8	-21,3
Skuld/Fordran till abonnent	-19,5	4,3	-23,8	14,9	35,6

Avfallsverksamheten redovisar för helåret ett utfall om - 34,5 mnkr, vilket är ett underskott jämfört med budget om - 23,9 mnkr.

Underskottet förklaras i huvudsak av lägre taxeintäkter än budgeterat, samt högre kostnader för insamling.

För en mer detaljerad resultaträkning hänvisas till kapitel 4.2.3

Taxeintäkter

Taxeintäkterna uppgår för året till 582,4 mnkr, vilket är 8,8 mnkr lägre än budget.

I samband med införande av nytt kund- och verksamhetssystem uppstod problem med en korrekt redovisning av förvaltningens taxeintäkter. Det har gjort det svårt att avgöra förändringar av dessa, då grunden har varit det senast kända utfallet från vårt tidigare faktureringsystem, vilket var månadsbokslut augusti.

Förklaringen till underskottet är delvis lägre intäkter för debiterade vikter. Minskningen på grund av övergång från bland- till restavfall blev något större än vad som förutsågs vid budgetläggande. Bedömd effekt är ca 2 mnkr. Därtill saknas intäkter som en följd av eftersläpning i fakturering. Ett belopp som bedöms uppgå till ca 2-3 mnkr.

Övriga intäkter

Övriga intäkter uppgår för året till 18,0 mnkr, vilket är i linje med budget, men något sämre än senaste lämnade prognos om 18,6 mnkr. Intäkterna består framför allt i försäljning av ÅVC-material, och då i huvudsak skrotintäkter.

Personalkostnader

Utfallet för året är ett marginellt överskott jämfört med budget, + 0,4 mnkr. Förklaringen är lägre kostnader för pensionsavsättningar än budgeterat.

Köp av huvudverksamhet

Posten består av ett flertal kostnadslag, men är indelade under kostnader för *behandling, insamling* och *övrigt (ÅVC:er mm)*.

De totala kostnaderna för året uppgår till 524,4 mnkr, vilket innebär en avvikelse om - 7,6 mnkr jämfört med budget. Avvikelsen varierar dock kraftigt mellan ovan

nämnda kostnadsslag.

Kostnaderna för *behandling* uppgår för året till 170,3 mnkr, vilket är + 17,5 jämfört med budget, och i linje med årets lämnade prognoser. Överskottet kan i huvudsak förklaras av den avskaffade förbränningskatten, en förändring som alltså inte var känd vid tiden för budgetläggande.

Posten *Insamling* uppvisar däremot ett kraftigt underskott gentemot budget på - 19,5 mnkr, och en avvikelse jämfört med senast lämnade prognos på 5,8 mnkr. En reglering av avgifter mot en entreprenör inkom under senare delen av hösten och påverkar primärt två av våra insamlingsområden. Anledningen till ökade kostnader beror på ökade personalkostnader till följd av sjuklöner och ersättningspersonal, ökade fordonskostnader samt en kraftig ökad kostnad för omhändertagande av lustgas.

Under kostnadsslaget *Övrigt* är avvikelsen jämfört med budget - 5,6 mnkr, vilket också är något mer än senaste prognosen. Avvikelsen förklaras primärt av inköp av kärl.

Övriga kostnader

Övriga kostnader har ett utfall för helåret om 70,7 mnkr vilket är ett underskott jämfört med budget om - 6,0 mnkr, och en avvikelse jämfört med senaste prognos om - 2,5 mnkr.

Underskottet förklaras primärt av kostnader för införandet av nytt verksamhetssystem samt åtgärder på Brudaremossens reningsverk.

Kapitaltjänstkostnader

För året uppgår kostnaderna till 13,0 mnkr, vilket är ett underskott om - 1,3 mnkr mot budget, men helt i linje med senaste prognos. Ökade räntekostnader utgör, precis som för VA, den huvudsakliga förklaringen. Kostnader för avskrivningar uppvisar ett mindre överskott mot budget på 0,5 mnkr, vilket framför allt beror på att kärlinköp tagits som en driftskostnad, något som nämndes ovan.

Utveckling skuld/fordran till abonnent

Avfallsverksamheten hade vid ingången av 2023 en skuld till abonnent om 14,9 mnkr. I och med årets resultat övergår detta till en fordran på 19,6 mnkr.

3.2.1.2 Återbruket

Resultaträkning sammandrag - återbruket

Belopp i mnkr	Bokslut 2023	Budget 2023	Avvikelse	Bokslut 2022	Bokslut 2021
Intäkter	6,5	6,4	0,1	6,3	4,8
Kostnader	-6,6	-6,4	-0,2	-6,3	-4,7
Resultat	-0,1	0,0	-0,1	0,0	0,1
Eget kapital	1,0	1,1	-0,1	1,1	1,2

Återbruket resultat för året upp går till - 93 tkr, vilket är en negativ avvikelse jämfört med budget om 100 tkr, men helt i linje med senast lämnade prognos. Avvikelsen är att betrakta som marginell.

Intäkterna om 6,5 mnkr är något högre än budgeterat. Volymen innebär också en ökning jämfört med 2022, som var det försäljningsmässigt bästa året för

verksamheten.

Verksamhetens underskott förklaras framför allt av högre personalkostnader, en följd av ersättningsrekryteringar och fler timanställda.

Återbruket har ett eget kapital som vid årets ingång uppgick till 1,1 mnkr, något som nu alltså minskar till 1,0 mnkr.

3.2.2 Investeringsredovisning

3.2.2.1 InvesteringarAvfall planperioden 2021–2023

Investeringsområde, mnkr	Utfall 2021–2025		Budget 2021–2025	
	Utgifter	Inkomster	Utgifter	Inkomster
Nyinvesteringar	-10		-270	
Reinvesteringar	-1		-5	
Total	-11		-275	

Utfallet 2023 för avfallsinvesteringar är 5 mnkr vilket är en avvikelse med 9 mnkr jämfört med budget. Avvikelsen beror i huvudsak på att kostnaden för inköp av kärll bokats som driftskostnad och inte investering samt senarelagda investeringar på återvinningscentralerna Bulycke och Tagene.

Utfallet för avfallsinvesteringar 2021–2023 är 12 mnkr vilket är en avvikelse med 263 mnkr jämför med budget. Avvikelsen beror på att större delen av investeringsutgiften för den nya kretsloppsparken i Högsbo tas av Higab men budgeterades på Kretslopp och vatten tidigare. Ändrad lagstiftning för insamling av matavfall och förpackningar innebär tillkommande investeringar i behållare för perioden 2023–2028, vilket innebär att minskningen motverkas något.

3.2.3 Uppföljning av kommuncentrala poster som hanteras genom beslut av andra nämnder

Kommuncentral post (Belopp i tkr)	Utfall	Budgeterat belopp	Avvikelse
Dagvatten och skyfall, inklusive utökad skyfallsinvestering	9 241	10 500	1 259
Västsvenska paketet	1 660	2 000	340
Skattekollektivets ekonomiska ansvar för nedlagda deponier	1 035	1 000	-35

3.3 Uppföljning av negativ avvikelse mot nämndens ekonomiska mål

Åtgärd/ kommentar	Helårseffekt (tkr)	Planerad effekt 2023		Uppnådd effekt 2023	
		tkr	Årsarbetare	tkr	Årsarbetare

3.3.1 Förvaltningens förslag till åtgärder

Åtgärd/ kommentar	Planerad effekt 2024 (mnkr)

3.4 Värdering av eget kapital

Från och med 2020 redovisar inte förvaltningens avgiftskollektivets eget kapital utan har övergått till skuld respektive fordran till abonnent. Detta i enlighet med praxis inom området. Avfallskollektivets utveckling beskrivs närmare under kapitel 3.5.1.

3.5 Uppföljning av skuld/fordran till abonnent

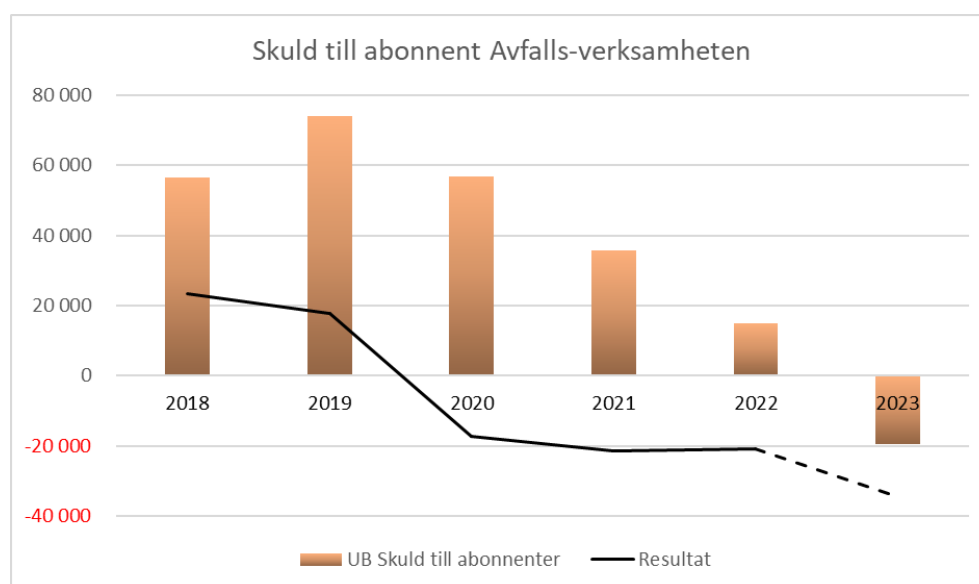
3.5.1 Skuld/fordran till abonnent Avfalls-kollektivet

Utgående skuld/fordran till abonnent

mnkr	2021	2022	2023
Utgående skuld/fordran till abonnent	35,6	14,9	-19,6

Skuld fordran till abonnent i förhållande till KF:s taxebeslut

Avfallsverksamheten hade vid ingången av 2023 en skuld till abonnent om 14,9 mnkr. I och med årets resultat övergår detta till en fordran på 19,6 mnkr.

3.6 Uppföljning av särskilda beslut och uppdrag

3.6.1 Utvärdering av system för styrning, uppföljning och kontroll

Riktlinjen för styrning, uppföljning och kontroll fastställer att nämnder och styrelser årligen ska utvärdera sitt system för styrning, uppföljning och kontroll. Arbetet med styrning, uppföljning och kontroll är ett viktigt led i kvalitetssäkring och utveckling av förvaltningens verksamheter och processer.

Här redovisas de viktigaste iakttagelserna utifrån förvaltningsledningens utvärdering som genomfördes i december 2023.

Styrkor

Arbetet med styrning och uppföljning har ytterligare utvecklats med utgångspunkt i förvaltningens styrmodell. Styrprocesserna fungerar överlag effektivt med en god systematik. Processen för riskhantering och kontroll har etablerats och därmed fått en tydligare systematik.

Förbättringsområden

Den riskbaserade styrningen behöver förhålla sig än bättre till den övriga verksamhetsstyrningen. Målet är att riskhanteringen så långt det är möjligt ska följa samma systematik som övrig planering och uppföljning. Vidare behöver uppföljning av risker och åtgärder vid avvikelser inom stödfunktioner systematiseras och dokumenteras. Förra årets utvärdering beskrev behovet av erfarenhetsåterföring som leder till förbättringsåtgärder samt att analyser av brister och avvikelser behövdes. Dessa behov kvarstår delvis.

Det förebyggande arbetet mot oegentligheter behöver stärkas. Frågor kring förhållningssätt och följsamhet mot regelverk behöver fortsatt uppmärksammas.

3.6.2 Brukar-/kundorienterad kvalitetsledning

Riktlinjen för styrning, uppföljning och kontroll innehåller bestämmelser om systematisk kvalitetsledning med fokus på den verksamheten riktad sig till.

Kundernas behov är centrala i verksamheten och förvaltningen har många sätt att omhänderta kundernas input i utveckling av verksamheten. Det pågår till exempel olika projekt och kampanjer med uppsökande verksamhet hos kunder och när nulägesanalysen genomförs inför kommande verksamhetsår analyseras och sammanfattas kundbehoven. Erfarenhetsåterföringen är viktig för planering av verksamheten.

Det sker löpande dialoger med fastighetsägare och förvaltningen gör undersökningar kring vad göteborgarna tycker om avfallshantering och återvinning. Beteendepåverkan är en del av förvaltningens uppdrag och den sker i mycket i dialog med medborgare och verksamheter för att fånga upp behov kring de tjänster som finns idag och vad som kan behövas för framtiden. Förvaltningen skickar också ut nyhetsbrev och har återkommande webinarier med olika teman.

Förvaltningen har genomfört flera utredningar inför ny avfallsagstiftning som trädde i kraft i början av 2024. Det handlar bland annat om obligatorisk matavfallsinsamling samt kommunalt ansvar för förpackningsinsamling, vilket kommer att påverka våra kunder. Förberedelserna för dessa förändringar har varit i

fokus under året med kunddialog och kunskapsutbyte.

Ett nytt kundsystem har tagits i bruk under hösten 2023 som kommer att möjliggöra ännu bättre service till våra kunder.

3.6.3 På vilket sätt har nämnden begränsat uppgifter inom bland annat administration, ledningsarbete och konsultanvändning?

Under 2023 har arbete med att utveckla styrmodell med tillhörande ekonomimodell påbörjats där vissa administrativa aktiviteter i styrning- och uppföljningskedjan tagits bort. Arbetet med styrmodell och ekonomimodell kommer fortsätta.

I samband med exempelvis naturlig rörlighet sker en analys i ledningsgruppen för stödavdelningarna huruvida en ersättningsrekrytering behöver göras. Förvaltningen prioriterar att det administrativa stödet har mer av en operativt stödjande roll mot chefer i allmänhet och mot chefer i driften i synnerhet.

Förvaltningen har identifierat åtgärder som kan minska administrationen, men som ger effekt på längre sikt. Kretslopp och vatten har påbörjat arbetet med att utveckla befintliga administrativa stödresurser, att de har rätt typ och nivå av kompetens och om de ska placeras som en central funktion eller ute på plats i verksamheten.

Användning av olika typer av konsulter är under analys i samverkan med övriga stadsutvecklande förvaltningar. Det finns ett behov av viss andel konsulter i investeringsprojekt för att utföra förvaltningens grunduppdrag. Frågan är komplex då det finns flertalet olika typer av konsulter, inom Kretslopp och vattens verksamhetsområden används exempelvis särskild specialistkompetens genom konsultuppdrag där en anställning inte är möjlig på grund av löneläget.

Insats/åtgärd	Effekt/besparing (Tkr)
Beslut om att ej ersättningsrekrytera administrativ personal.	700
En enhetschefstjänst inom central administration besätts av avdelningschef tillsvidare.	1400

4 Bokslut

4.1 Sammanfattande analys

Avfallsverksamheten uppvisar en negativ avvikelse om 23,8 mnkr gentemot budget. Förklaringarna är primärt:

- Lägre taxeintäkter
- Ökade kostnader för insamling och behandling av farligt avfall
- Ökade kostnader för åtgärder på Brudaremassens lakvattenanläggning

Återbruket har i allt väsentligt löpt på enligt plan.

Förvaltningen har erhållit 2 mkr i bidragsmedel för att täcka driftskostnader krisberedskap och civilt försvar. Förvaltningen har haft kostnader för reservkraft, nöddrivmedel, nödvattenutrustning, utökad lagerhållning, utbildningsinsatser samt konsultinsatser.

4.2 Resultaträkning

4.2.1 Avfallsverksamheten

Resultaträkning avfall

Intäkter/Kostnader	Utfall 2023	Budget 2023	Avvikelse	Bokslut 2022
Taxeintäkter	582,4	591,1	-8,7	528,8
Övriga intäkter	18,0	18,6	-0,6	20,4
Summa intäkter	600,4	609,7	-9,3	549,2
Personalkostnader	-26,7	-27,1	0,4	-23,5
Köp av huvudverksamhet	-524,3	-516,8	-7,5	-469,9
varav behandling	-170,3	-187,9	17,6	-159,1
varav insamling	-292,0	-272,5	-19,5	-255,7
varav övrigt (ÅVC:er m.m.)	-62,0	-56,4	-5,6	-55,2
Övriga kostnader	-70,7	-64,7	-6,0	-65,9
Summa verksamhetskostnader	-621,7	-608,6	-13,1	-559,3
Avskrivningar	-8,2	-8,7	0,5	-8,3
Finansiella kostnader	-4,8	-3,0	-1,8	-2,4
Summa kapitaltjänstkostnader	-13,0	-11,7	-1,3	-10,7

Resultat/skuldförändring	-34,3	-10,6	-23,7	-20,8

4.2.2 Återbruket

Resultaträkning återbruket

Intäkter/Kostnader	Bokslut 2023	Budget 2023	Avvikelse	Bokslut 2022
Intäkter	6,5	6,4	0,0	6,3
Personalkostnader	-5,6	-5,4	-0,3	-5,2
Övriga kostnader	-0,9	-1,1	0,1	-1,1
Summa verksamhetens kostnader	-6,5	-6,5	-0,2	-6,3
Avskrivning	0	0	0	0
Finansiella kostnader	0	0	0	0
Summa kapitaltjänstkostnader				
Resultat	-0,1	0,0	-0,1	0,0

4.3 Balansräkning

Balansräkning förvaltningstotal

Belopp i tkr	2022-12-31	2023-12-31
TILLGÅNGAR		
Anläggningstillgångar		
Immateriella tillgångar		
Materiella anläggningstillgångar	138 749	135 635
Summa anläggningstillgångar (not 1)	138 749	135 635
Omsättningstillgångar		
Förråd och lager	0	0
Kortfristiga fordringar (not 5)	159 194	158 483
Kassa, bank	23 944	21 183
Summa omsättningstillgångar	183 138	179 666
SUMMA TILLGÅNGAR	321 887	315 301
AVSÄTTNINGAR		
Pensionsavsättning (not 6)	-17 875	-19 193
Övriga avsättningar (not 7)	-19 343	-18 705

Summa avsättningar	-37 218	-37 898
SKULDER		
Långfristiga skulder (not 8)	-106 047	-187 892
Kortfristiga skulder (not 9)	-163 762	-89 512
Skuld till abonnenter (not 10)	-14 860	0
Summa skulder	-284 669	-277 404
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	-321 887	-315 302

4.4 Kassaflödesanalys

Finansieringsanalys förvaltningstotal

Belopp i tkr	2023-12-31	2022-12-31
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN		
Årets resultat (not 4)	0	0
Avskrivningar (not 1)	8 230	8 329
Förändrad avsättning (not 6 och 7)	622	-17 383
Övriga likvidpåverkande poster		
Summa likvida medel från verksamheten	8 852	-9 054
NETTOINVESTERINGAR		
Mark, byggnader och övrig fast egendom	-4904	-47
Maskiner, inventarier och fordon	-212	0
Utrangeringar	0	2 238
Summa nettoinvesteringar (not 1)	-5 116	2 191
FINANSIERING		
Ökning (+)/Minskning (-) av långfristiga skulder (not 8)	70 623	59 672
Summa finansiering	70 623	59 672
FÖRÄNDRING AV KAPITALBINDNING		
Ökning (-)/Minskning (+) förråd och lager	3 033	0
Ökning (-)/Minskning (+) av kortfristiga fordringar (not 5)	19 207	6 347
Ökning (+)/Minskning (-) av kortfristiga skulder (not 9)	-47 946	-54 426
Summa förändring av kapitalbindning	-25 706	-48 079
FÖRÄNDRING AV KASSA OCH BANK	48 653	4 730

4.5 Tillämpade redovisningsprinciper och noter

Tillämpade redovisningsprinciper och noter

Intäkter redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska tillgångarna kommer att tillgodogöras och kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Fordringar har upptagits till de belopp varmed de beräknas inflyta.

Tillgångar och skulder har upptagits till anskaffningsvärde där inget annat anges. Periodiseringar av inkomster och utgifter har skett enligt god redovisningssed.

Värdet av kortfristiga placeringar har gjorts post för post till det lägsta av verkligt värde och anskaffningsvärde.

I nedanstående noter till resultat- och balansräkning samt finansieringsanalys kan avrundningar förekomma.

Värdering av immateriella och materiella anläggningstillgångar

Med anläggningstillgång avses en tillgång som är avsedd för stadigvarande bruk och som har en nyttjandeperiod överstigande tre år. Anskaffningsvärdet ska överstiga ett halvt basbelopp exklusive mervärdeskatt.

Anläggningstillgångar värderas till anskaffningsvärde med tillägg för värdehöjande investeringar och med avdrag för avskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår inte lånekostnader.

Anläggningsavgifter som avser att täcka investeringsutgifter för vatten och avlopp har periodiserats. Intäktsföring görs successivt och i samma takt som investeringskostnaden skrivs av.

Avskrivningar

Avskrivningar grundas på anläggningstillgångarnas ursprungliga anskaffningsvärde. Dessa kostnader fördelas med linjär avskrivningsmetod över den beräknade nyttjandeperioden. För tillgångar i form av mark, konst och pågående arbeten görs inga avskrivningar.

De investerande förvaltningarna inom Göteborgs Stad tillämpar sedan 2017 komponentavskrivning. Enligt Rådet för Kommunal Redovisning (RKR 4) ska en anläggningstillgång, bestående av olika delar av betydande storlek och som har väsentligt olika nyttjandetider, skrivas av separat del för del (komponenter). Detta innebär att en ny anläggning delas i komponenter, naturliga delar, baserat på de ingående komponenternas olika nyttjandetid. Återanskaffning av komponent, reinvestering, redovisas som anskaffning av ny anläggningstillgång och eventuellt kvarvarande redovisat värde för den utbytta komponenten kostnadsförs. Förvaltningen har följande komponenter med tillhörande avskrivningstid;

Anläggning	Komponent	Avskrivning
Återvinningscentral	Markanläggning (sammanvägd)	30
	Stomme/grund	30
	Klimatskal (sammanvägd)	30
	Invändigt	15
	Installationer (sammanvägd)	20
	Stammar	30
	Maskiner o utrustning	5

Förråd och lager

Förrådet har värderats med hjälp av en vägd genomsnittsberäkning av anskaffningsvärdet.

Avsättningar till pensioner

Avsättning för pensioner avser kostnader för pensionsåtaganden för samtliga pensionärer och för den befintliga personalen. I kostnadsmassan ingår även pensionspremier och dessa ingår i posten övriga kortfristiga skulder. Beräkningen har gjorts enligt den beräkningsmodell som utarbetats av Sveriges Kommuner och

Regioner och benämns RIPS. Förvaltningen använder sig av fullfond, dvs att alla pensionsåtaganden är upptagna i balansräkningen.

Avsättningar i övrigt

Förvaltningen har ansvar för stadens 17 nedlagda deponier vars miljöskyddsåtgärder Kretslopp och vattennämnden ansvarar för. Brudaremassens deponi är störst av deponierna och står för den största andelen av återställningskostnaderna. Avsättningens storlek är svår att beräkna eftersom återställningsbehovet förändras. Det kan ske förändringar i miljön men även på grund av nya tekniska lösningar. Löpande förbättringsåtgärder pågår på samtliga deponier. Förvaltningen gör ingen avsättning för återställande av deponier och nuvärdesberäknas inte eftersom effekten av nuvärdesberäkning är av mindre värde.

Fördelning av gemensamma kostnader

Fördelning av gemensamma kostnader med annan verksamhet sker genom att använda olika nycklar, som antalet anställda eller vilken lokalyta verksamheten har. Balansräkningen fördelas genom verksamheternas andel av balansposterna.

Vid vattendelens särredovisning tillsammans med Gryaab används Göteborgs Stads ägarandel (70,6%) av Gryaab.

(Not 1. Anläggningstillgångar och avskrivningar)

Belopp i tkr	Bokfört värde vid årets början	Årets investeringar	Utrangering/omdisp. onering	Årets avskrivningar	Bokfört värde vid årets slut
Immateriella tillgångar					
Mark, byggnader och övrig fast egendom	136 380	480	-	-8 227	128 633
Pågående nyanläggningar	130	4 424	-	-	4 554
Maskiner, inventarier och fordon	-	212	-	-3	209
Konst	2 239	-	-	-	2 239
Summa anläggningstillgångar	138 749	5 116	-	-8 230	135 635

Sammanfattning

Belopp i tkr	2023	2022
Anskaffningsvärde vid årets början	171 122	171 075
Årets investeringar	5 116	47
Försäljningar/utrangeringar	-	-
Anskaffningsvärde vid årets slut	176 238	171 122
Avskrivningar från årets början	-32 373	-24 044
Årets avskrivningar	-8 230	-8 329
Försäljningar/utrangeringar		-
Avskrivningar vid årets slut	-40 603	-32 373
Planenligt restvärde vid årets slut	135 635	138 749

(Not 2. Löner och arvoden, sociala avgifter och pensioner)

Belopp i tkr	2023	2022
Löner och arvoden	-18 865	-16 513
Sociala avgifter	-7 972	-7 122
Eget arbete vid investering	111	133
Summa kostnader	-26 726	-23 502

(Not 3. Finansiella intäkter och kostnader)

Belopp i tkr	2023	2022
Intäktsränta	0	0
Ränta på långfristigt lån	-4 770	-2 354
Ränta på kortfristig upplåning		
Summa finansiella nettokostnader	-4 770	-2 354

(Not 4. Eget kapital)

Belopp i tkr	2023	2022
Eget kapital, avfallsverksamheten redovisas som Skuld till abonnent (Not 10)		
Summa eget kapital vid årets slut avseende avfallsverksamheten		

(Not 5 Kortfristiga fordringar)

Belopp i tkr	2023	2022
Kundfordringar	47 852	41 845
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	41 127	115 102
Övriga fordringar	19 986	2 247
Fordran på abonnent	49 517	2 247
Summa kortfristiga fordringar	158 482	161 441

(Not 6 Pensionsavsättningar)

Belopp i tkr	2023	2022
Avsättning vid årets början	-16 683	-34 620
Årets uttag	-2 509	16 745
Avsättning vid årets slut	-19 192	-17 875

(Not 7 Övriga avsättningar)

Belopp i tkr	2023	2022
Avsättning vid årets början	-19 342	-19 980
Nya avsättningar		
lanspråktagna avsättningar	638	638
Avsättning vid årets slut	-18 704	-19 342

(Not 8 Långfristiga skulder)

Belopp i tkr	2023	2022
Kommunskuld	-187 892	-106 047
Långfristiga skulder	-187 892	-106 047

(Not 9 Kortfristiga skulder)

Belopp i tkr	2023	2022
Leverantörsskulder	-43 374	-24 992
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	-24 337	-23 057
Övriga kortfristiga skulder	-1 884	-4 026
Koncernkonto	-19 917	-111 688
Skuld till abonnenter		-14 860
Summa Kortfristiga skulder	-89 512	-178 623

(Not 10 Skuld till abonnenter)

Belopp i tkr	2023	2022
Avfall		
Ingående skuld	-14 860	-35 603
Över/underuttag 2022		20 743
Över/underuttag 2023	34 434	
Avfall skuld/fordran till abonnenter	19 574	-14 860

5 Styrinformation till nämnden

5.1 Grunduppdrag

Detta avsnitt innehåller övergripande mål kopplade till förvaltningens huvudprocesser.

5.1.1 Hållbar avfallshantering

Årets målnivåer för en hållbar avfallshantering uppfylls.

Drift och avvikelser

Driften fungerar väl och kundklagomålen är fortsatt få. Byte av verksamhetssystem under hösten gav påverkan på fakturering till kunder, sämre möjlighet till prognostisering av intäkterna samt lägre kvalitet i entreprenaduppföljningen.

För Brudaremassens lakvattenanläggning har två avvikelser förekommit och kommunicerats till Gryaab och miljöförvaltningen. Det avsåg överskridande av ett riktvärde och en bräddning.

Källsortering och kundundersökning

Senast genomförda plockanalys visar vissa förbättringar för hushållens källsortering men också att soppåsen fortfarande innehåller mycket förpackningar och matavfall. Plockanalysen visar att boende i småhus är något bättre på att sortera sitt avfall (ca 42 procent är restavfall i soppåsen, övrigt är matavfall och förpackningar) än boende i flerbostadshus (ca 34 procent restavfall). Årets kundundersökning visar att fler göteborgare är nöjda med sin avfallshantering. Det är boende i lägenhet som har blivit mer nöjda medan småhuskunderna har liknande resultat som tidigare mätning (82 procent). Av boende i lägenhet anger 71 procent (föregående undersökning visade 63 procent) att de är nöjda med avfallshanteringen. Målet är 90 procents nöjdhet.

Avfallsmängder och återvinningscentraler

Matavfallsmängderna har ökat under senaste halvåret, vilket ses som ett resultat av införandet av obligatorisk matavfallssortering i flerbostadshus. Avfallsmängderna till förbränning sjunker, vilket troligt är en effekt av lågkonjunkturen som ofta märks i avfallsmängderna. Besöken på återvinningscentralerna har ökat med 7 procent jämfört med föregående år, medan mängderna minskar med 9 procent. Kunderna lämnar alltså mindre avfall per besök, vilket troligen är en effekt av införandet av fria besök.

Arbetet med att etablera en ny Kretsloppspark i Högsbo fortsätter som planerat och med planerad invigning 2027.

Tillkommande ansvar för förpackningsinsamling

Övertagande av ansvar för förpackningsinsamling från 2024 och införandet av fastighetsnära insamling av förpackningar från 2027, kommer att stödja avfallsplanens mål, genom färre förpackningar i restavfallet och mindre avfall till förbränning. Arbetet inför starten 1 januari 2024 har klarats av. De nödvändiga besluten fattades i nämnden under första halvåret och därefter genomfördes

upphandling av tömning och städning på återvinningsstationerna, auktorisation av insamling i flerbostadshus och upphandling av insamling av rest- och matavfall samt förpackningar i nordost. Det blir första området där det beslutade nya systemet med tre tvåfackskärl används för insamling vid småhus.

Matavfall

Införande av obligatorisk matavfallssortering kommer på sikt att öka näringsåtervinning och biogasproduktion. Införandet har pågått enligt plan under året. Målet att alla flerbostäder skulle ha infört matavfallsinsamling innan årskiftet är uppnått, med få undantag. Även samtliga verksamheter i sydvästra Göteborg sorterar nu sitt matavfall, övriga verksamheter kvarstår och omhändertas under 2024. Dispensansökan för de kvarvarande kunderna med blandat avfall, inklusive småhusen som avvaktar tvåfackskärlen, godkändes av Naturvårdsverket i slutet av november. Möjlighet till insamling av flytande matfett från privatpersoner är infört på återvinningscentralerna och mindre mängder fett får lämnas förpackat i restavfallet.

Rejekt mängderna från Marieholm är fortsatt höga och Renovas utvecklingsarbete för att förbättra anläggningen pågår men är försenat och inga beslut är tagna, men förväntas under 2024.

Årets kommunikationsinsatser har fokuserat på matsvinn och matavfallssortering.

Styrande dokument

Uppföljningen av avfallsplanen fram till och med år 2022 rapporterades av nämnden till kommunstyrelsen och sedan vidare till kommunfullmäktige under året. Uppföljningen visar på viss framgång med målen, men ambitionsnivån inom staden bedöms inte ha ökat så mycket som önskat.

Lagförändringarna avseende matavfall och förpackningar har krävt en större revidering av avfallsföreskrifterna. Därutöver har tydligare reglerats vem som får transportera kommunalt avfall så som grovavfall och park- och trädgårdsavfall och vem som får transportera och lämna annans avfall till återvinningscentralerna. Förslaget godkändes av nämnden i oktober, godkändes av kommunstyrelsen i december och är sänt till kommunfullmäktige för fastställande.

Indikator	Utfall 2022	Utfall 2023	Målvärde 2023
● Kundklagomål i förhållande till totala antal hämtningar/töm, målvärde: ska inte överstiga 0,04 %	0,02%	0,01%	<0,04%
◆ Mängden avfall till förbränning ska minska, målvärde: < 138 000 ton	136 118ton	130 932ton	<138 000ton
● Öka mängden matavfall som går till biogasproduktion och näringsåtervinning, målvärde: öka	22 491ton	22 541ton	23 000ton

5.2 Utvecklingsarbete

Detta avsnitt innehåller en utvärdering av mål utifrån förvaltningens miljö- och klimatarbete samt utvärdering av åtgärdsplaner för vatten, avlopp och avfall. Kretslopp och vattennämnden fattar beslut om nya långsiktiga verksamhetsplaner första kvartalet 2024.

5.2.1 Miljö- och klimat

Förvaltningen har under 2023 drivit ett utvecklingsarbete inom ramen för miljö- och klimatmålen. Målen innebär i stora delar att arbetssätt behöver ställas om eller anpassas och att nya samarbeten behöver utvecklas både inom och utanför Göteborgs Stad. Att förankra och sprida kunskap och förståelse för målen har utgjort en stor del av arbetet.

Målen har inte funnits tillräckligt länge för att kunna följas upp i sin helhet för 2023. Metoder för hur detta ska mätas och kunna följas upp per helår kommer tas fram till uppföljningen 2024. Nedan redogörs för måluppfyllelsen utifrån de underlag som finns tillgängliga nu.

Målet med att minska skadliga ämnen går framåt och under 2023 har åtgärder genomförts som har minskat antalet kemiska produkter, t.ex. förändringar med glesare spolningar av kolfilter har lett till minskad användning av processkemikalier. Förvaltningen arbetar också med att fasa ut de farligaste kemikalierna. Mellan 2022 till 2023 har antalet kemiska produkter med utfasningsämnen som används på förvaltningen minskat från 68 stycken till 55 stycken.

Arbetet med att ställa om förvaltningens egna fordonsflotta till fossilfri går framåt. Målet är att byta ut diesel till HVO, fordonsgas eller el. Förra året, 2022, var andelen fossilfria fordon 55 procent, 2023 nådde vi 62 procent.

Många enskilda åtgärder har genomförts som alla på ett eller annat sätt bidragit till arbetet med att nå målen. Bland annat har ett projekt med att glesa spolningar av kolfilter på Alelyckans vattenverk visat sig spara 700 000 kubikmeter vatten per år. Detta innebär att vi också sparade på energi genom minskad pumpning och att kemikalieanvändningen minskade med drygt 114 ton.

Förvaltningens elenergianvändning är hög. På ledningsnät har ett test med att utvinna värme ur avloppsvattnet genom en värmeväxlare visat sig både kunna värma lokalerna och att elenergianvändningen minskat.

Ett viktigt beslut som togs i KF under 2023 var att lägga till två nya mål om schaktmassor i Avfallsplanen 2021–2030, mål 18 och 19. Målen möjliggör nu ett mer fokuserat och samlat arbete inom staden för att minska klimatpåverkan från anläggningssektorn. Schaktmassor har identifierats som betydande påverkan av flera av förvaltningens miljöaspekter, dels genom inköp av nya massor och dels som avfall vid deponering samt den stora mängd transporter som sker i samband med detta.

En del av förvaltningens projekt och arbete med ledningsförnyelse finansieras med stadens gröna obligationer, mer om detta finns att läsa under avsnitt 3.6.3 *Uppföljning av projekt inom gröna obligationer.*

I slutet av året antog förvaltningsledningen Kretslopp och vattens solenergiplan 2024 - 2030. Planen innehåller dels mål för hur mycket el förvaltningen ska producera själva med hjälp av solceller, dels en utförlig analys och prioritering över vilka av förvaltningens anläggningar som täcks in av planen. Arbetet är nu

påbörjat enligt plan.

I en nulägesanalys som genomfördes i oktober 2023 identifierades ett antal förbättringsområden som ligger till grund för verksamhetsplaneringen inför 2024.

- Hållbart och klimatneutralt byggande. En stor utmaning är att få minskade klimatutsläpp på totalen från våra ledningsprojekt, vilket kan kräva inslag av utveckling och innovation. Här behöver arbete ske inom cirkulär masshantering och miljö- och klimatkrav vid inköp och upphandling.
- Ställa om transporter, fordon och arbetsmaskiner, både interna och inköpta, till nollutsläpp eller fossilfria
- Minskad vattenanvändning, både internt och hos kund.
- Avfallstransporter.
- Miljö- och klimatkrav vid inköp.
- Minskad energianvändning och egen elproduktion.
- Arbeta med god vattenstatus och bräddningsstrategin.
- Kvalitetssäkra data som behövs för att kunna mäta framdriften mot målen.

Förvaltningen kan ännu inte utvärdera i vilken utsträckning miljö- och klimatmålen uppnås då tillräcklig data saknas men kan utifrån genomförd uppföljning se att viktiga kliv har tagits och förbättringar skett inom väsentliga områden. Vidare finns en färdplan för kommande år som inbegriper målnedbrytning samt att kunna följa upp effekten av genomförda åtgärder.

5.2.2 Långsiktiga verksamhetsplaner

De långsiktiga verksamhetsplanerna svarar upp för den långsiktiga planeringen av förvaltningens insatser inom vatten-, avlopps- och avfallsfrågor. I detta avsnitt redovisas en utvärdering av målen i de planer som var gällande 2023. Nya planer för vatten och avlopp har skrivits fram och beslut väntas tas om dessa kvartal 1 2024. De nya långsiktiga verksamhetsplanerna kommer att innehålla nya mål och vara integrerade med stadens övriga stadsutveckling och ersätter på så vis åtgärdsplan vatten (ÅPV) och åtgärdsplan avlopp (ÅPA) och kompletterar nuvarande avfallsplan.

Utvärdering av målen i de för året gällande planerna visar att ett fåtal mål har uppfyllts tillfullo, de flesta mål har rört sig i en positiv riktning och ytterligare några bedöms som svåra att uppfylla eller kommer inte alls att uppfyllas av olika skäl.

Avfallsplan A2030

För avfallsfrågor utgör Göteborg Stads avfallsplan det långsiktiga måldokumentet. Kretslopp och vatten ansvarar för uppföljning av planen. En del av målen är direkt relaterade till Kretslopp och vattens ansvarsområde, medan andra främst ska genomföras av andra verksamheter i staden. Förvaltningens kommande långsiktiga verksamhetsplan inom avfall kommer att ta sig an de mål från avfallsplanen som är viktigast för Kretslopp och vatten.

Uppföljningen av avfallsplanen fram till och med år 2022 visar att av avfallsplanens totalt 25 mål och delmål bedöms tre av målen vara uppnådda, fyra har inte haft någon positiv utveckling, två är svårbedömda och övriga mål visar på viss förbättring. I prognosen för mållåret 2030 är bedömningen att elva av målen kommer att nås och tio av målen är möjliga att uppnå. Detta förutsätter att aktiviteter och åtgärder som vidtas framöver ligger på minst samma ambitionsnivå som hittills och att aviserade förändringar i lagstiftning genomförs. För fyra av

målen kommer det att vara svårt att nå måluppfyllelse. Uppföljning sker vartannat år, vilket innebär att nästa uppföljning genomförs 2025 för resultaten till och med 2024.

Arbetet med avfallsplanen genom den lokala bilagan till planen upplevs över lag som ett framgångsrikt koncept som givit staden en bra start i arbete med målen. För flera av målen har det visat sig vara mycket svårt att få in relevant statistik. Med det sagt så bedömer dock Kretslopp och vatten att ambitionsnivån inom staden inte har påverkats så mycket av avfallsplanen som önskat. Det utförs många åtgärder och aktiviteter kopplade till avfallsplanen, men än så länge visar de inte så stor effekt på målen. För att få en bättre måluppfyllnad behöver alla ansvariga parter mer systematiskt arbeta med att ta fram fler och mer genomtänkta åtgärder samt lägga mer arbete och resurser för att nå måluppfyllelse för de mål där rådigheten generellt är låg.

5.2.3 Forskning och utveckling

Utifrån förvaltningens forsknings- och utvecklingsagenda, som baseras på möjligheter att nå målen i de långsiktiga planerna, har under 2023 flera aktiviteter och projekt genomförts. Genomförandet sker till stor del genom ett aktivt samarbete med akademi, institut, konsulter samt andra VA- och avfallsaktörer främst i Sverige, men även internationellt.

Budgeten 2023 för forsknings- och utvecklingsprojekt var totalt 9 mnkr, med ett utfall för utvecklingsprojekten för avfall på knappt 2 mnkr och för VA drygt 7 mnkr. Detta innebär att förvaltningen under året satsade strax under en halv procent av avfallskollektivets omsättning och strax under en procent för VA-kollektivet på forskning och utveckling.

Exempel på viktiga forsknings- och utvecklingsprojekt inom VA-området har varit att minska läckaget av dricksvatten samt att öka resurshållningen. För att minska läckaget från våra ledningar har utvecklingsprojekt med AI och digitaliseringsverktyg genomförts. Förvaltningen har även flera externa forskningssamarbeten, till exempel forskningsprogrammet InfraMaint med målet att nå ett smartare underhåll av våra anläggningar.

Exempel på utvecklingsprojekt inom avfallsområdet är en EU-projektet Move21 där förvaltningen deltagit i frågor om effektiva noder för avfallstransporter och projektet Dreemer som undersökt hur olika transportslag skulle kunna dela på laddinfrastruktur och effekttillgång. Därutöver har förvaltningen deltagit i referensgrupper i ett flertal olika textilåtervinningsprojekt, vilket givit kunskap inför det kommunala ansvaret att samla in textilavfall separat från och med 2025.

Under våren arrangerade förvaltningen, tillsammans med FoU-nätverket Waste Refinery, en forskningskonferens i Göteborg ”Avfall i nytt fokus” med cirka 120 deltagare.

5.3 Dem vi är till för

Nya system och förutsättningar

Ett nytt kund- och verksamhetssystem har satts i drift under hösten med syftet att arbeta smartare och snabbare tillsammans. Införandet har dock vid starten skapat störningar i faktureringen. Arbeta pågår att rätta till detta genom att kvalitetssäkra försålda volymer och intäkter, förtydliga faktureringsprocessen och skaffa fler

resurser till kundservice.

Ärendena till kundservice har ökat kraftigt under hösten. Förutom ökad mängd ärenden på grund av systembytet så har det varit många frågor om nya krav på matavfallsinsamling. Detta har sammantaget medfört bristande service under vintern. Förberedelser pågår inför kommande förändringar kring matavfall och fastighetsnära insamling genom att bemanningen på kundservice ökas.

Dialog och utveckling

Processen för VA-anslutning har förbättrats. Detta har bidragit till kortare handläggningstid och en halvering av kötiden.

Arbete pågår att med att förbättra dialogen med våra storkunder. Arbetsformer utvecklas och vi har hittills träffat sju av tolv av de största kunderna.

Med smarta vattenmätare kommer kunderna att enklare se sin förbrukning och det blir lättare för förvaltningen att hitta läckor mm. En viktig del i projektet är att finna lämpliga sätt att dela med sig av mätdata för olika användare. Förstudien närmar sig avslut, och går över i en pilot.

6 Redovisning av nämndens uppdrag

6.1 Redovisning av uppdrag från Kommunfullmäktige och Kommunstyrelsen i och utanför budget

Uppdrag från KF/KS	Uppdragets status och kommentar
<p>Kretslopp och vattennämnden får i uppdrag att ta fram förslag på nya och kostnadsberäknade åtgärder och aktiviteter för ökad måluppfyllelse som kan inkluderas i ordinarie uppföljning, arbetet ska påbörjas under 2021.</p> <p><i>Uppdragsår</i> 2020 <i>Typ av KF/KS-uppdrag</i> Uppdrag utanför budgetbeslut</p>	<p> Pågående</p> <p>Tertial 3 2023 2024-01-26</p> <p>Uppdraget utgör ett eget ärende dnr 0991/23. Ärendet behandlas vid nämndsammanträde 2024-02-08.</p>
<p>Alla nämnder och styrelser får i uppdrag att aktivt arbeta med hållbarhetsperspektiven i budget- och uppföljningsprocesser. Detta gäller även jämställdhetsperspektivet och framför allt i investeringsbudgetar.</p> <p><i>Uppdragsår</i> 2023 <i>Typ av KF/KS-uppdrag</i> Uppdrag inom budgetbeslut</p>	<p> Avslutad</p> <p>Tertial 3 2023 2024-01-26</p> <p>Uppdraget förklarades fullgjort vid nämndsammanträde 2023-09-20 § 152. Uppdraget utgör ett eget ärende dnr 0285/23.</p>
<p>Alla nämnder och styrelser får i uppdrag att arbeta för att andelen arbetade timmar som utförs av timanställda inte överstiger fem procent.</p> <p><i>Uppdragsår</i> 2023 <i>Typ av KF/KS-uppdrag</i> Uppdrag inom budgetbeslut</p>	<p> Avslutad</p> <p>Tertial 3 2023 2024-01-26</p> <p>Uppdraget förklarades fullgjort vid nämndsammanträde 2023-09-20 § 150, dnr 0009/23</p>
<p>Alla nämnder och styrelser får i uppdrag att stärka de organisatoriska förutsättningarna för första linjens chefer och genomföra utbildningar om tillitsbaserat ledarskap.</p> <p><i>Uppdragsår</i> 2023 <i>Typ av KF/KS-uppdrag</i> Uppdrag inom budgetbeslut</p>	<p> Avslutad</p> <p>Tertial 2 2023 2024-01-26</p> <p>Uppdraget förklarades fullgjort vid nämndsammanträde 2023-09-20 § 150, dnr 0009/23.</p>

Uppdrag från KF/KS	Uppdragets status och kommentar
<p>Göteborgs Stads nämnder och styrelser får i uppdrag att analysera klimateffekternas påverkan och konsekvenser för sin verksamhet, samt identifiera och nominera åtgärdsbehov till stadens kommande klimatanpassningsplan. Uppdraget ska återrapporteras till kommunstyrelsen senast kvartal 3 2023.</p> <p><i>Uppdragsår 2023 Typ av KF/KS-uppdrag Uppdrag utanför budgetbeslut</i></p>	<p>✓ Avslutad</p> <p>Tertial 3 2023 2023-10-26</p> <p>Information KVN 2023-09-20 § 152. Beslut KVN 2023-10-18 § 178. Dnr KVN 0285/23.</p>
<p>Samtliga nämnder och bolag får i uppdrag att, utifrån rapporten, ta fram konkreta åtgärder i syfte att minska administrationen. Uppdraget ska återredovisas i respektive nämnd/bolag.</p> <p><i>Uppdragsår 2023 Typ av KF/KS-uppdrag Uppdrag utanför budgetbeslut</i></p>	<p>✓ Avslutad</p> <p>Tertial 2 2023 2023-09-01</p> <p>Uppdraget förklarades fullgjort i Kommunfullmäktige (2023-06-08 §13) och återrapporteras därmed ej.</p>
<p>Samtliga nämnder och styrelser får i uppdrag att möjliggöra för anställningar och praktikplatser för fler personer med funktionsnedsättning, uppdraget återrapporteras i respektive nämnd och styrelse.</p> <p><i>Uppdragsår 2023 Typ av KF/KS-uppdrag Uppdrag utanför budgetbeslut</i></p>	<p>✓ Avslutad</p> <p>Tertial 3 2023 2024-01-26</p> <p>Uppdraget föreslås förklaras avslutat. Verksamheten är säkerhetsklassad vilket innebär att förvaltningen generellt inte kan erbjuda tillträde till system och lokaler. Praktikplats/arbetsprövning möjliggörs för enskilda personer när det är möjligt.</p>